ECLI:LV:AT:2021:1108.C68453519.12.S
Lieta Nr. C68453519, SKC-992/2021
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2021.gada 8.novembrī

Senāts šādā sastāvā:
senatore referente Inta Lauka,
senatore Dzintra Balta,
senators Aivars Keišs
izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „IMANTA-5" kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021.gada 9.februāra spriedumu civillietā /pers. B/ prasībā pret garāžu īpašnieku kooperatīvo sabiedrību „IMANTA-5" par zaudējumu atlīdzības piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/, pamatojoties uz Satversmes 92.pantu, Civillikuma 1765. un 1779.pantu, 2019.gada 25.septembrī cēla tiesā prasību pret garāžu īpašnieku kooperatīvo sabiedrību „IMANTA-5" un lūdza piedzīt no atbildētājas prasītāja labā zaudējumu atlīdzību 3427,90 EUR.

[2] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 4.septembra spriedumu prasība noraidīta. Par šo spriedumu prasītājs iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesa 2021.gada 9.februārī nosprieda prasību apmierināt daļēji: piedzīt no garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „IMANTA-5" prasītāja labā zaudējumu atlīdzību 1806 EUR, tiesāšanās izdevumus 394,07 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 52,03 EUR.
Prasītājam atzītas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos procentus no neatmaksātās pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 9.februāra spriedumu daļā, ar kuru prasība apmierināta, piedzenot no garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „IMANTA-5" /pers. B/ labā zaudējumu atlīdzību 1806 EUR, tiesāšanās izdevumus 394,07 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 52,03 EUR, atbildētāja iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar šādiem argumentiem.
[4.1] Atbildētājai netika paziņots par lietas izskatīšanu apelācijas instances tiesā, ka arī termiņš, līdz kuram iesniedzami papildu paskaidrojumi. Šādos apstākļos apgabaltiesa pieļāvusi Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas 2.punkta pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.
Turklāt atbildētāja pēc iepazīšanās ar apelācijas sūdzību bija ieguvusi pierādījumus, kas pierāda /pers. B/ apelācijas sūdzībā minēto apgalvojumu nepatiesumu.
Atbilstoši Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantam civillietu rakstveidā varēja izskatīt tikai tajā gadījumā, ja ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu.
[4.2] Tiesa, piedzenot zaudējumu atlīdzību, nepareizi piemērojusi materiālo tiesību normas (Civillikuma 927., 1038., 1039.,1779.pantu), kļūdaini atzīstot, ka garāžu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība „IMANTA-5" ir prasītājam, kurš nav šīs sabiedrības dalībnieks, piederošā īpašuma apsaimniekotāja un pušu starpā pastāv no īpašuma apsaimniekošanas izrietošas tiesiskās attiecības.
Šajā gadījumā tiesai bija jāpiemēro arī Civillikuma 1776.pants, kas ierobežo cietušā tiesības prasīt zaudējumu atlīdzināšanu, ja viņš pats šos zaudējumus varējis novērst.
Apgabaltiesas spriedumā ietverti pretrunīgi secinājumi, kas liedz spriedumu atzīt par tiesisku. Pārkāpts arī Civilprocesa likuma 97.pants, jo tiesa faktiski vērtējusi tikai tos pierādījumus, kas apliecina prasītāja tiesības lietot viņam piederošo garāžu.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kura to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021.gada 9.februāra spriedums tā pārsūdzētajā daļā ir atceļams.

[6] Senāts atzīst par pamatotu kasācijas sūdzībā norādīto argumentu, ka apgabaltiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas 2.punktu.
[6.1] Civilprocesa likuma 452.panta trešajā daļā dots to procesuālo tiesību normu pārkāpumu uzskatījums, kuri juridiskajā literatūrā tiek dēvēti par absolūtiem kasācijas pamatiem, kas nav vērtējami. Tas izskaidrojams ar to, ka šie procesuālo tiesību normu pārkāpumi ir tik svarīgi, ka ar tiem tiek būtiski pārkāptas procesa dalībnieku tiesības uz viņu lietas izskatīšanu objektīvā, neatkarīgā, kompetentā un likumīgi izveidotā tiesā (sk. *Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.?60.[1] nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 767.lpp.*).

[6.2] Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas 2.punkts noteic, ka par procesuālo tiesību pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, katrā ziņā uzskatāms tas, ka tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot tiesību normas, kas nosaka pienākumu paziņot procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu.

Minētās normas kontekstā juridiskajā literatūrā skaidrots, ka „[..] Paziņošana nozīmē to, ka paziņojumam (tiesas pavēstei) jābūt likumā noteiktajā kārtībā noformētam [..], piegādātam un izsniegtam" (sk. *Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.?60.[1] nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 768.–769.lpp.*).

[6.3] Pavēstes un citu tiesas dokumentu, tostarp tiesas paziņojuma, piegādāšanas un izsniegšanas kārtību regulē Civilprocesa likuma 56.pants.

Savukārt lietas izskatīšana notika laikā, kad tiesām bija saistošs Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums. Minētā likuma 10.pants (tā redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 22.decembrim) paredzēja, ka civillietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Par civillietas iztiesāšanu rakstveidā tiesa laikus informē lietas dalībniekus, nosakot termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai.

Kā redzams, apgabaltiesai, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumu, nebija šķēršļu izskatīt lietu rakstveida procesā, par ko strīds nepastāv, taču likumdevējs ir noteicis tiesai pienākumu arī šajā gadījumā nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu, tostarp saņemt informāciju par lietas izskatīšanas laiku, kā arī dot iespēju noteiktā termiņā līdz lietas izskatīšanai iesniegt papildu pierādījumus vai citus procesuālos lūgumus.

Līdz ar to Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas 2.punktā minētais pārkāpums konstatējams ne vien gadījumā, kad lietas dalībniekiem nav paziņots par lietas izskatīšanu tiesas sēdē mutvārdu procesā (ar tiesas pavēsti), bet arī gadījumos, kad dalībnieki nav informēti par lietas izskatīšanu rakstveida procesā (ar tiesas paziņojumu).

[6.4] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesis 2020.gada 21.decembrī, atsaucoties uz Civilprocesa likuma 425.panta pirmo daļu un Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, pieņēmis lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu lietā, nosakot, ka lietas izskatīšana apelācijas instancē notiks rakstveida procesā 2021.gada 9.februārī. Vienlaikus norādīta informācija par tiesas sastāvu, izskaidrotas lietas dalībnieku tiesības pieteikt noraidījumu tiesai, rakstiski par to paziņojot septiņas dienas pirms civillietas izskatīšanas, kā arī tiesības līdz 2021.gada 26.janvārim iesniegt rakstveida paskaidrojumus vai citus procesuālos lūgumus (sk. *lietas 183.lp.*).

Tomēr no lietas materiāliem nav redzams, ka minētais lēmums ar tajā norādīto informāciju tika nosūtīts vai izsniegts lietas dalībniekiem.

Faktu, ka apgabaltiesa procesa dalībniekiem lēmumu nav nosūtījusi vai izsniegusi, apstiprina arī prasītāja /pers. B/ atbilde uz apgabaltiesas pieprasījumu, kurā norādīts, ka pēdējais no tiesas saņemtais dokuments izskatāmajā lietā bijis pirmās instances sūtītais pavadraksts par apelācijas sūdzības nosūtīšanu apgabaltiesai. Ne prasītajam, ne viņa pilnvarotajai personai nekas nav bijis zināms par lietas izskatīšanas laiku un veidu apelācijas instances tiesā, un apgabaltiesas spriedums prasītājam nav nosūtīts (sk. *lietas 200.–201.lp.*).

[6.5] Norādītajos apstākļos par pamatotiem atzīstami kasācijas sūdzībā minētie iebildumi, ka garāžu īpašnieku kooperatīvajai sabiedrībai „IMANTA-5" nav paziņots par lietas izskatīšanas laiku rakstveida procesā, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas 2.punktam kontekstā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, ir patstāvīgs pamats sprieduma tā pārsūdzētajā daļā atcelšanai, nepievēršoties pārējo kasācijas sūdzības argumentu vērtējumam.

[7] Ievērojot Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu, spriedumu atceļot, kasācijas sūdzības iesniedzējai atmaksājama drošības nauda.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu, 474.panta 2.punktu, 477.pantu, Senāts

nosprieda

atcelt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021.gada 9.februāra spriedumu daļā, ar kuru no garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „IMANTA-5" /pers. B/ labā piedzīta zaudējumu atlīdzība 1806 EUR, tiesāšanās izdevumi 394,07 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 52,03 EUR, atzītas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos procentus un nodot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Atmaksāt garāžu īpašnieku kooperatīvajai sabiedrībai „IMANTA-5" drošības naudu 300 EUR (trīs simti *euro*).

Spriedums nav pārsūdzams.

Senatore referente	I. Lauka
Senatore	Dz. Balta
Senators	A. Keišs